

معناشناسی واژه «دری» و «علم» در قرآن کریم

فرهاد عبدالله زاده^{۱*}، طاهره میرزاده^۲، فؤاد عبدالله زاده^۳

۱- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه فردوسی مشهد

۲- کارشناسی ارشد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه زابل

۳- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه زابل

چکیده:

علم به معنای دانستن و ادراک حقیقت چیزی است و از واژه‌هایی هم‌معنا و شبیه به آن کلمه «دری» است که هر دو واژه دارای ریشه و اصالت عربی هستند. در قرآن کریم واژه «علم» و «دری» به ترتیب ۸۵۴ و ۲۹ بار به همراه مشتقاتشان ذکر شده‌اند و در اشعار عرب نیز به همین معانی بکار رفته‌اند اما نباید از یاد برد که در زبان عربی میان زبان‌شناسان و مفسرین و قرآن پژوهان بر سر موضوع مترادف از گذشته تا به امروز اختلاف نظر بوده و هست و اگر حکم به وجود این مسأله صادر کنیم، به این معنا نیست که واژه‌های مترادف درست در یک معنا بکار رفته‌اند بلکه اگر چه هم چند واژه در یک معنا مشترک باشند ولی همچنان در برخی موارد تفاوت‌هایی دارند. نگارنده گان در این پژوهش ضمن ریشه‌شناسی دو واژه مذکور بر آنند وجوه معنایی و چگونگی استعمال آنها در مقابل واژه‌های مترادف را در قرآن کریم با روش کتابخانه‌ای و پیمایش مراحل سه گانه توصیف، تحلیل و تبیین مورد شرح و بررسی قرار دهد. از جمله نتایجی که پژوهش حاضر بدان نائل آمده این است که واژه «دری» در قرآن کریم تنها در معنای اصلی خود (دانستن و فهمیدن) بکار رفته است ولی در شعر علاوه بر معنای اصلی در معنای دیگری نیز بکار رفته است و واژه «علم» هم در قرآن کریم و هم در شعر علاوه بر معنای اصلی در معنای دیگری نیز بکار رفته است و اختلاف ریز معنایی این واژه‌ها سبب شده هر واژه درست در مکان خود ذکر شود به گونه‌ای که نمی‌توان آنها را به جای هم بکار گرفت.

واژگان کلیدی: قرآن کریم، معناشناسی، علم، دری.

*Email: farhad0874@gmail.com